

האחין שחלקו טי המזיק
בבבית הגר. מ"ט טס ה"ו
טע"ב טס ט"ז: המקדיש
את השרה. עט"ו י"ב פ"א
י"ח טס ט"ז טס :

שנויי נוסחאות
...בגורן טתנה. כתיב
הנותן בטתנה. נותן
את כולו. כמט"ב
...בבבית וכן כמט"ו ככל
המטה וכו"ה ד"ג כ"ג;
כתי"ל נותן את כולה.
ר"ש א' (המקדיש שדה).
ד"ג וכו"ה וכו"ה... את
השרה; כתי"ל ל"ה. את
לא הקדיש אלא את
החרוב המורכב ואת
סדן. כתי"ל לא הקדיש
לא את. ולא את סדן
וע"י הו"ט; כתי"ל... אלא
החרוב. וסדן.

צטיר ולמיך במזכר העיר תן בית הבדיו ולא [מן] גת. ובשדה
תן גת ולא [מן] בית הבד: אבל כמקו מתנה נותן את כולם.
כתב הר"ב ואפילו הני דליון בכלל כל מה שבחובה עיין מה
שאכתוב בזה בס"ד בריש פרק דלקמן: החזיק בשדה החזק
בכולן. משום דבגרי לין דעת המרת
מקנה למזכה לו. ואין לד שיקנה אלא
בחזקה. לפיכך תן החזיק. מט"כ
באחין שחלקו שיש לדדים אחרים
שיזכה כל אחד בחלקו בלא חזקה כגון
בקיני. ואי נמי חזקה גרועה כמו
שכתבתי בריש פ"ק [ד"ה גוין].
הלך תן וכו': החזיק בכולן. כתב
הר"ב ור"ש א' דמכר ושקמה לא בטייל
לגבי שדה. הוה כשתי שדות וכו' וכן לבון

אבל בנורה מתנה נותן את כולם יו).
האחין שחלקו. וכו' בשדה. וכו' בבבית.
החזיק בנכסי הגר יו). החזיק בשדה.
החזיק בכולם. המקדיש את השרה.
הקדיש את כולם יו). רבי שמעון אומר
המקדיש שדה לא הקדיש אלא את
החרוב המורכב. ואת סדן השקמה יו):

לעיל: נתן את כולן. ואפילו למאן דלמזכר מוכר בעין רעה
מוכר. גריד הלוקח ליקח לו דרך [היבא] דמכר לו אחד מכל
אלו. וכייר השדה לעלמו. דוקא במזכר אחריין הכי. משום
דזהו ליה ליקח לחטויו ולפרושי. וכיון דלא חטוי איהו הוה
דאפסיד. אכל גבי נותן במקבל המתנה
מחביים לומר לנותן פרש לי מה שאתה
נותן לי. לא אחריין מדלא פירש איהו
הוא דאפסיד. אלא אחרי' בעין יפה
נתן וכו"ל מקבל המתנה ליקח לו דרך.
וכן נמי כל הני דאחריין לעיל לא מכר
לפי שהיו בכלל שדה ואפי' הני
דליון בכלל כל מה שבחובה כגון
חרוב וסדן השקמה וכו' ונתן. אם
נתן [השדה מתנה] נתן את כולן.

משום דבעין יפה יוצר מדלי הוא עותן: וכו' בשדה וכו' בכולן.
אפילו בור וגת ושוכך שבשדה. מפני שכל א' זוכה בשלו ומסתלק
מחבירו מכל וכל: החזיק בכולם. ואף על גב דמכרוב ושקמה
לא בטייל לגבי שדה. הוה כשתי שדות. ואין מילר ביניהן דל"ס
החזיק באתם מהן קנה חברתה: הקדיש כולם. דמקדיש
בעין יפה מקדיש: לא הקדיש אלא החרוב. מכל הנך
דלמרי' במהני' גבי מכר לא מכר גבי הקדש נמי לא הקדיש.
דעת מקדיש כדעת מוכר. לצד מחרוב המורכב. וסדן השקמה.
דלף על גב דמכר לא מכר בהקדש קדשי. וטעמא הואיל
ומכרה הקדש קא יקי:

הרש"ס ומשום דחרוב ושקמה עם השדה דמי לשתי שדות. מה
שחן כן בור וגת ושוכך עם השדה. דלא דמיין לבתי שדות. אלא
שאינם בכלל שדה. והן דברים מיוחדים בפני עצמם. אכל חרוב
ושקמה שהן אילנות שאינם בכלל שדה הוה דומיא דשדה בפני עצמה.
ודמיה לרין דשתי שדות. להכי נקטיננה לאשמועינן דהוי כאין
מילר ביניהם. אף על גב דבור וגת הוי רשותא טפי לענין זה.
דהא כשקנה במכר חרוב ושקמה (" אחתי לא קנה בור וגת.
וה"ג נקטיננה גבי אחין. ומ"מ באחין לא כתבו הא דשתי שדות.
משום דלא שייכא אלא ברין חזקה אכל בשאר קנינין לא שייך
חלוק מילר מפסיק או לא. והכא בגר דליכא אלא קנין חזקה
אילטרך לאשמועינן. וכן הא דשתי שדות דלמחר בגמרא פ"ג
דף כ"ג לענין נכסי גר דוקא דאלו במכר ונתן כולן אפילו
דמי כולן דמי: ר"ש אומר המקדיש שדה לא הקדיש אלא את
מחרוב וכו'. וטעמא הואיל ומכרה הקדש ינקי גמרא. ופירש
רש"ס וגידולי הקדש הקדש נינהו. ע"כ. ור"ש א' דלמסקנא
דבגמרא דהכא זפ"ה דף ע"ט ע"כ ר"ש לדבריהם דרבנן קאמר ליה. ולדידיה אף מרוב ושקמה לא הקדיש. הר"ב מפרש
למשנתיו כפשטה ומשמעה:

(י"ע דלא מילי חלוק יו. והבן. (מזוק הגר"ב).

י ב י תפארת ישראל י ב י

מקדיש בעין רעה מקדיש, ואפילו חרוב אף שיוקח מקרקע הקדש,
לא הקדישו, רק לדבריהן דרבנן קאמר דאפילו לדידהו לא הקדיש
עם השדה רק החרוב והשקמה, שיוקחין משדה הקדש, ולא מילי
אחריניה שבמטה ח':

נד) וכן כל הנך דאחריין לעיל שאין בכלל שדה, כסדן ושקמה,
וברוב דמות וכדומה, דבמתנה לכי נותן בעין יפה עותן, ודוקא כל
מה שבחובה [כס ו'] : (גה) אפילו בור ודומה ושוכך שבשדה: (גו) שמת
בלי יורש שכסו הספק: (נו) דמקדיש בעין יפה מקדיש: (נח) ס"ל

ציונים תוספת המזכיר את הספינה פרקה בבא בתרא יום טוב

פ"ה א המזכיר את
הספינה. ע"כ פ"ה
פ"ו פ"ז פ"ח ע"כ פ"ה
סמ"ג ע"ז פ"ז טע"ב ח"ה
סוף ר"כ ס"א:

שנויי נוסחאות
פ"ה כתי"ל סדן הפסיק
מכאן עד הסוף;
המוכר שירות, המזכיר את
הספינה, יש נותן, בית
כור, מי שמת. א העותין.
כתי"ל החזון; נמשכר
החזון. כל הפנהויין
(אותה). כתי"ל וכו"ה...
הפנהויים... וכו"ה ד"ג
(וכס ליה); כתי"ל ליה
למילי כל. אב"ד לא
סכר. לא. כתי"ל ליה.

פרק ה א התורן. פירש הר"ב עין גבוה וכו' וכן הוא אומר (יחזקאל כ"ו ה') ארוז מלבטין לקחו לעשות תורן עליך. גמרא:
הגם. פירש הר"ב כמין וילון וכו'. וכן הוא אומר (יחזקאל טז) שש בראקמה ממלרים היה מפרשך
לחיות לך לנס. גמרא: עוגין. פירש הר"ב ברזל שקושרים וכו' וכן הוא אומר [רות ה י'] הלחן טעגנה. גמרא: בנהויגים.
ר"ע מברשנורה
פ"ה א המזכיר את הספינה. סמ"ג: מכר
את התורן. עין גבוה שחולין עליו
את הגם. והגם הוא כמין וילון.
שחולין בתורן לנגד סרוח: עוגין.
ברזל שקושרין אותו בחבל וזורקין אותו בעומק המים לעכב
ולעגן הספינה: בנהויגים. אלו המשטות שבהם מוליכין הספינה
למקום

י ב י תפארת ישראל י ב י

תחתים הים והוא קשור בחבל, כדי לעכב הספינה: (ד) [דודע]:
(ה) משרתי הספינה:

פ"ה א) [מאכסמיים]: (ב) [זעגלן]: (ג) [אקער] וקרא עוגין ע"כ
הלחן טעגנה, שהוא לשון עיכוב, שהברזל הוא יסליכוהו אל

עמ"ש

והייב להטיף לו ג' טפין כ"ט
ורחמניו א"ה להטיף ג' טפין
פ"ט ט"ז ט"ז כ"ח כ"ח
הרביעה וביצה . יבונמי
מחמת פ"ח ה"ה לו השולח
את בנו אצל הרבי . פ"ח
ט"ז ט"ז ט"ז ט"ז ט"ז
והטעם ט"ז ט"ז ט"ז ט"ז
פ"ט ט"ז ט"ז ט"ז ט"ז

שנוני נוסחאות
והייב להטיף לו שלש
טפין הרביעה ט"ז . נכ"ט
הכל הרביעה וביצה הרי
הוא . הייב להטיף .
וכ"ה כ"ח ט"ז די לולין
(ט"ז) וכ"ה ט"ז וכן טפין
הכל נכ"ט ט"ז ; נכ"ט
וכמ"כ חייב . נכ"ט .
שלש טפין ; וכן כ"ט .
(הרביעה וביצה הרי
הוא שלש והחנוני ט"ז
טפין) . כ"ט לולין ט"ז
כ"ט ; נכ"ט .
הרי הוא
וביצה ; כ"ט וביצה .
הרי הוא
והחנוני א"ה
להטיף . ט"ז .
החנוני
והחנוני הייב . וביצה
נכ"ט לולין ט"ז .
כ"ט כ"ט כ"ט כ"ט
דכ"ט כ"ט כ"ט כ"ט
חייב וביצה וביצה .
מביא וביצה (ט"ז) ;
נכ"ט וביצה וביצה
די לולין ט"ז . להטיף לו
טפין . כ"ט טפין .
ע"ב שבת . כמ"כ
בבב"ב שבת (ט) כ"ט
ול' וביצה א"ה ט"ז .
ט"ז אצל חנוני . נכ"ט
וכ"ט
(פונדיון בידו) ומד .
כ"ט וביצה וביצה
וכ"ט וביצה וביצה .
וכ"ט וביצה וביצה .
מחמת וביצה וביצה
ט"ז וביצה וביצה .
ט"ז וביצה וביצה .
החנוני א"ה ט"ז .
ואבד את האיסר . כ"ט
אבד
דכ"ט וביצה וביצה
דכ"ט וביצה וביצה .
את השמן וכמו שהיה
בכ"ט וכן תרגמו כמ"ה
(ט"ז) . חנוני חייב . נכ"ט
וכ"ט וביצה וביצה .
ר"י מוסר . כ"ט וביצה
נכ"ט . כ"ט וביצה .
נכ"ט וביצה וביצה .
מחמת ט"ז ט"ז ט"ז
כ"ט וביצה וביצה .
א"ה ט"ז ט"ז ט"ז
א"ה ט"ז ט"ז ט"ז .
ט"ז ט"ז ט"ז ט"ז .

ומלשון ר"י העתיקו כן . ולאבמועין דאע"ג שהיה ברשות
לוקח לא קנה כשנתמלאת המדה אלא ח"כ המדה הינה של מוכר .
ולר"א ש"כ שדעת ר"י כ"כ כללי של מוכר ברשות לוקח דקנה
לוקח אבמועין טובא דבאני כשהוא שאל . ללא קנה קודם
שנתמלאת משום דלון השאל * רשאי

להשאל כך נ"ל . ול' הרמב"ם בחבורו
פ"ד מהלכות מכירה בסמטא או בחצר
של שניהם או ברשות לוקח : נשברה
לסרסור . כתב הר"ב ולא אמרין
שלומו של לוקח הוא וכו' זה פירש
הרמב"ם . וז"ל דלויכו לוקח מן המוכר
ומוכר ללוקח . ומס"ה כי נשברה וכו' .
וכתבו עליו התוספות דהינה דל"כ
אמאי קת"י נשברה . ושכ"ן וקרא וז"ל
דלויכו זה רשע . הל"ל היה סרסור
ביטען והקרו והזלו . ופירש ריב"ם
היה סרסור ביטען ומד להן כדרך

סרסור שמודדו כשכר שטענים להן ונשברה החצית על ידו
מדירה . נשברה לסרסור . ונגון שלה היה מחמת אונסין אלא
ע"י שלא נזהר יפה במדידה . ע"כ : הרביעה . פירש הר"ב
הטה . עיין מ"ם רפ"ז דגמין : הרי הוא של מוכר . לפי שתיאשו
הבעלים . הרמב"ם . והכי איתא בגמרא דלא תקשי אמתניתין ח'
פרק בתרא דתרומות דתנן הרביעה ומינה הרי זו תרומה דהתם
לא שייך יאוש דמ"מ תרומה היא ואכורה לזרים . וכן ל' הרמב"ם .
ותמיהו התוספות אמאי הו"ו של תרומה והא לינו חייב להרום אלא
אחד מן חמשים . ח"כ כמו אופן מדות של חולין היתה של תרומה .
ושל חולין היו בלא הרביעה ומינה . ע"כ . ועבני לא עמדתי
בישראל התיירם עבדו ל"ק ולא מירי דהא דשל חולין בלא הרביעה ומינה הם מ"מ נשאר זיד הישראל ואיה התרומה שעליהם :
עם חשכה . עיין מ"ם במשנה י' פ"ק דשבת : מ' חנוני חייב . כתב הר"ב ובגמרא פריך אמאי חייב החנוני על הללויות אכדה
מדעת היא דאי משום בטלה מיד הטעוק והו"ו כשומר אכדה וחייב בפשיעה . וזו פשיעה היא כשנחתו לטעוק . היינו דבר שאבד
מן הבעלים שלא מדעתה . אבל זו אכדה מדעת היא ולא נתייב החנוני בשמירתה . דבשלמא בחיוב פונדיון ח"כ דהו"ו נמי אכדה
מדעת מבנתו בפלוג בידו . מ"מ כיון שלא נאבד ביד הטעוק ועבדו החנוני בידו נתייב החנוני בשמירתה . דבשלמא בחיוב פונדיון ח"כ דהו"ו נמי אכדה
ביד הטעוק לאו השבון גמור הוא . ללאזועיה ליה שדריה ולא מצי פטר נפשיה ממה שנתחייב . ל"י . וכ"כ התוספות . ומסיימי
דאם היה מחזיר אותו פונדיון עלמו לחיוב ה"ג דהו"ו פטור : רבי יהודה פטר שט"מ כן שלחו . ואפילו לאיכא דלמרי שכתב
הר"ב במשנה ג' פ"ח דב"מ דשליח בעשאו בעדים לא הו"ו שלחו . דה"ק ליה . איכא מסימנא הוא אי בעיה לשדורי בדיה שדרי .
הא שאני דכיון שנתן לו פונדיון וזוה לו להביא באיסר שנתן הו"ו כאלו ח"ל כהדיא שלח לי על ידו ופטור . כ"כ התוספות
פ"ט דב"ק דף ק"ד : שעל מנת כן שלחו . ואפילו ללוות שלקח חנוני חייב על ידו . ואפילו ללוות שלקח חנוני חייב על ידו . ואפילו ללוות שלקח חנוני חייב על ידו .

החצית שלו : נשברה לסרסור . ולא אמרין שלומו של לוקח
הוא ונשברה ללוקח : וחייב להטיף לו ג' טפין . המוכר ללוקח
מן הנדבק בדופני המדה לאחר שפירש היין והכמון : הרביעה
ומיצה . הטה את המדה על גדה לאחר שפירש הכמון והיין
והטיף שלש טפין . ונהאסקף מינה
המדה לשולי הכלי אל קקום אחד .
הרי הוא של מוכר שהרי נתייב הלוקח
ממנו : והחנוני אינו חייב להטיף
ג' טפין . לפי שהוא טרוד שמוכר
כל פעם : ר' יהודה אומר . לא אמרו
שחנוני פטור מלהטיף ג' טפין . אלא
ערב שבת עם חשכה . ואין הלכה
כר' יהודה : מ' השולח בנו . קטן
אלל הטעני ובידו פונדיון . שהם שני
איכסרין . להביא לו באיסר שנתן . ואיסר
אחר יתן לו . וכן עשה . ובכר הטעק
את הללויות וכשפך השמן . ואבד את

האיסר שנתן לו החנוני . חנוני חייב . בשמן . ובללויות . ובאיסר .
ללא שלח האב את בנו הקטן אל החנוני אלא לאודועי ליה
שהוא לריך לשמן . לא שישלח השמן על ידו . ובגמ' פריך אמאי
חייב החנוני על הללויות . אכדה מדעת היא . שהרי הוא עלמו
שלחה ביד בנו . ומשני כגון שנטלה חנוני * לאמוד בה שנתן לאחרים
הלך נעשה גזל עליה . וקמה ליה ברשותיה עד דמהדר לה
למרה . ואע"ג דאדרה לטעוק לא מפטר מינה : רבי יהודה
פוטור שעל מנת כן שלחו . כי הו"ו דלשדר ליה חנוני ביד
כ"ט
ברט"ב ד"ר למד .

האיסר שנתן לו החנוני . חנוני חייב . בשמן . ובללויות . ובאיסר .
ללא שלח האב את בנו הקטן אל החנוני אלא לאודועי ליה
שהוא לריך לשמן . לא שישלח השמן על ידו . ובגמ' פריך אמאי
חייב החנוני על הללויות . אכדה מדעת היא . שהרי הוא עלמו
שלחה ביד בנו . ומשני כגון שנטלה חנוני * לאמוד בה שנתן לאחרים
הלך נעשה גזל עליה . וקמה ליה ברשותיה עד דמהדר לה
למרה . ואע"ג דאדרה לטעוק לא מפטר מינה : רבי יהודה
פוטור שעל מנת כן שלחו . כי הו"ו דלשדר ליה חנוני ביד
כ"ט
ברט"ב ד"ר למד .

יבין תפארת ישראל יבין

עב) דמחל לי' הלוקח : עג) מדטרוד בחתו : עד) רק אז פטור
החנוני , וק"י"ל כח"ק [סס] : עה) קטן : עו) פונדיון ב' איכסרין ,
ושלח להביא שמן באיסר ולהחזיר לו איסר : עז) הטעוק : עח) לשלם
השמן והאיסר , מדמסרין להקטן , דהרי לא אמר לוקח להמוכר בפירוש
שישלם לו על ידו [כ"ז פ"ח סי' י"ז] ואע"ג דהוא עלמו נתן להקטן
הפונדיון , ולא חשם שיאבדו . י"ל דמינר אמר דוקא פונדיון שהוא
גדול ג' לא יאבדו הקטן משא"כ האיסר . אבל פטור המוכר מלשלם
הללויות , מדמסר גם הלוקח ביד הקטן וזה הללויות עלמו , אבידה
מדעת היא . ואפ"ם משכח"ל דחייב מוכר גם על הללויות , כשמדד
בו המוכר לאחריו , דהו"ו ע"י"ו שאל שלח מדעת דהו"ו גזל , דחייב
אז עליו עד ביחורו חזרה מעלייתה ללוקח [קפ"ח ב'] : עט) הלוקח
להקטן שיחזיר הכל על ידו , ואפילו השתמש בהללויות פטור מלשלמו
כשנכר

שאלה ללוקח , וככלי שלו דמי שקונה לו במודד בסמטא או ברשות
של שניהם : טו) שמדד הסרסור ולא נזהר יפה וכשברה בידו : טז) וכל
דח"ה חרס אחר , דהרי חרס מועד לעולם [כס"י פ"ה] , רק אורחא
דשלחא קטע , דסרסור מודד . או נ"ל דוקא סרסור ח' , דשמתא שאינו
שלח של שניהם , רק אדעתו דנפשו קעבד , להכי אפילו ח"ל לוקח
למוכר שיניה לסרסור למודד , אפ"ם כשברה והסרסור עני , אפ"ם
כטור הלוקח , משא"כ בחצר , משכח"ל דחייב הלוקח בעשאו לוקח
שליח למודד ושיקנה במשיכה עצרו , וח"ל לוקח למוכר שיניה להאחר
למודד כשכילו , ושברה השליח והוא עני , חייב הלוקח [כ"ז פ"ח
סי' י"ז] : טז) לריך המוכר להשאות מדתו על כלי הלוקח עד שיטוף
ג' טפין אחד שבורק הכלי [ל"א ו'] : ע) אם הטה החצית : עא) ר"ל
אם אחר שהטיף ג' טפין , הטה המדה ונתמנה מעקין בשוליה :

תיספות רעיק

ח) אות [ג] במשנה נשברה לסרסור . בשימה מקובצת בשם הראב"ד
(כתב) לפ' נשברה היינו הכית של הסרסור אע"פ שהיא מושאלת למוכר
וללוקח אין חייבים באונסים . דהו"ו שאלהם בכעלים שהסרסור נשבר
להם למודד : [אות [ד] חו"ט ד"ה א"ה ע"ד . רשאי להשאל ככל . לא

הבנייה דהא הרא"ש כתב לדעת ר"י"ה כיון וכליו של לוקח ברשות מוכר
ל"ק שהשטם דבתר רשות אול"י שבבשל הכלי מושאל כליו של מוכר
ברשות לוקח קני . א"כ הקטן טחמת הרשות של לוקח דמבשל להבלי
יהיו כמו קרקע דלוקח . א"כ אין כאן שאלה ללוקח :

יא תוי"ט ד"ה לא ימוד
בדקה כו' (ובדקה) ז"ל
ונגסה מוחק יותר כו'
ברש"ט שלפניו ליהא:
בא"ר א"ג משום
שמודר לו בריחה כו' עיי'
היטב ברש"ט והגהת
המהרש"א הך אל' משום
שמודר לו בריחה ובגסה
מודר יותר ובשמודר בגסה
נפסד הקנס (עכ"ל
הרש"ט) שיהי' אכזה
דלעיל לא אמר בגסה ולא
אכזה הדבא (ועיי' עוד
בהגהות הכ"ח ונד"ס):

(ובדקה) [ז"ל ונגסה] מוחק יותר. או נמו משום שמודר לו הכרע אחד. וסיה לריך ליתן לו הכרעות רבות: למחוק. בריות. ובשמודר בגסה מכבד ומפסיד הקונה. הרש"ט: לא להסיר מה שעולה על שפת המדה: לא יגדוש. ואף יגדוש. כתב הר"ב ואע"פ שמוסיף לו בדמים. וילוף לה בזריזתא בגמרא מדכתוב חיפה שלמה ולדק. ופירש הרש"ט ולדק לאטפוי אחא מ"מ שאף זה יכול לבא לירי רמאות דליכא דחוי במדינה ולא ידע לא בפחות ולא בחוספת ויאמרו כך המנהג. וירמה הלוקח את המוכר או המוכר את הלוקח:

י ב י תפארת ישראל י ב י

(צו) דמפסיד מוכר ההכרעות, או שמוסיף דמים ע"ז ונחלטה הלוקח: (צו) ר"ל שנהגו בזאתו מקום להסיר מה שלמעלה משפת המדה: (צו) שלא ברצו הלוקח ולהוסיף דמים עבור שמגדיש, ולפעמים נחלטה הלוקח בזה: (צו) אף שפוחת דמים, ומטעם ה"ל (ועיי' צ"מ ספ"ד):

ציונים תוספת י"ט המוכר פירות פרקו בבא בתרא ר"ע מברשנורה

פ"ו א המוכר פירות לחבירו. ז"ל
כ"ח מ"י פ"ו ה"ה מוכר ה"ט
כ"ג לחין ק"ט ט"ט ח"ט
ק"י ל"ג ט"י כ"ה ז"ע
גינה. מ"י ט"ה ט"ט
פ"ד ה"ה ב' המוכר
פירות לחבירו ה"ו מקבל
פ"ו ז"ל ט"ג מ"י פ"ח
מ"ה ה"ה ה"ה ט"ג לחין
ק"ט מ"ט ט"ט ט"ט
פ"ח: פ"ח על י"ן. מ"י
ט"ט י"ו ה"ו ט"ג ט"ט
מ"ט ט"ט ט"ט ט"ט ט"ט:

פרק ו א ואפילו זרע פשתן. כתב הר"ב לרובא קונים אותו לזריעה וכו'. לחין הולכין בממון אחר הרוב. אלא המוליא מחבירו עליו הראיה. ועיין מ"ט ברש"ג דב"ק ובמסנה ו' פ"ב דמכשירין: רבן שמעון ב"ג אומר וכו' כתב הר"ב בגמרא מוקי כולה מתניתין אליביה דרשב"ג וכו' והלכה כמותו. ומ"ט הרשב"ס בפירושו ואין הלכה כרשב"ג זה כפירושו במסכתו ללא כדוקימתא דטולס מתניתין רשב"ג אלא דפליגי בהנאה. כדפליגי ח"ק וי"א בזרייהא. ורשב"ג כ"א. ואין הל' אלא כח"ק ועמ"ס בפרק דלעיל משנה י': וזרעוני גינה שאין נאכלין חייב באחריותן. והני מילי דלא נמחו מחמת עלמון אבל מחמת דבר אחר כגון שלקו בצרד או כיוצא בו אינו נאכל א"כ מאי קמ"ן פשיטא דהאיל שאין נקחין אלא לזריעה. ואינן ראויין לה אין לך מקח טעות שפירש לו מוכר. לך זרעם בקרקע. דלקחא דעתך אמינא נהי דמקח טעות הוא. מני אמר ליה מוכר הבא לי חטי ואחזור לך דמיהס. קמ"ל דלא. ב"י סימן רל"ב בשם ה"ן: ב המוכר פירות וכו'. לשון הר"ב המקבל פירות שקנה תבואה מחבירו הלוקח מקבל וכו'. נראה שכן היתה גרסתו המקבל וכו' ולא הוה ליה לכחוב הלוקח מקבל וכו' כיון דבהדיא חנן המקבל. והיינו הלוקח. ועשר מתולעות למאה. כתב הר"ב דהיינו אחד מעשר. כלומר דמתניתין דתנן מספר גדול לאו דוקא אלא הוא הדין במספר קטן נמי מקבל עליו ולא אמרינן דמספר קטן מקפיד ורואה שיהיו כולם טובים. וגם הרש"ט וכו' והטור סימן רל"ח. כתבו דהוא הדין אחד לעשר. וק"ה קשה ממשנה ב' פרק דלקמן דלחטריך למחני מספר קטן. ואי לאו הכי הוה משמע דלא. ואם כן הכא דלא חנן ליה. אימא דאין הכי נמי דלא: ברתף של יין. כתב הר"ב דדוקא כשאמר מרתף זה וכו' ואם אמר סתם יין אינו מוכר לך וכו' נוהן לו יין ביטוי וכו'. אין ספק אללי שהטוחא המשובשת שבפירוש הרמב"ם הטעמו שכ"כ שם ואם אמר ליה מרתף של יין וכו' ולא זכר מקפה טוחן לו יין הנמכר בתנות וכו'. ולשון זה העתיק הר"ב וכתיב ואם אמר סתם וכו'. ועל כרחע טעות סופר הוא בדברי הרמב"ם שהרי אחר כך כתב ואם אמר ליה מוכר לך ולא זכר מקפה. ולא יהדו שלא אמר ליה זה. הוא גם כן מקבל עליו פשרה קוסכות וכו'. וקשיא לדידיה ארידיה. אלא שזה שכתב ואם אמר ליה מרתף של יין חסר מלת זה וכן ז"ל. ואם אמר ליה מרתף זה של יין וכו' וכן הוא בהדיא בגמרא מרתף זה של יין ולא אמר ליה למקפה. טוחן לו יין הנמכר בתנות. ואיצטריא להו במרתף של יין. ולא אמר ליה למקפה. מאי. ופליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר מקבל. וחד

שנויי נוסחאות
פ"ז א ולא צמחו.
כ"ח. ג. ג. ג. ג.
במסנה. צמחו (כו"ד
ה"ל לזריעה) ד"ה. ג. ג. ג.
במסנה זרעין ולא צמחו
והוספת המהרש"ל הוא
גם כהן ונגמ' ובכרייהא
ע"ה הרש"ט. ואפילו
זרע. ד"ד וכ"ק וכ"מ
ובמסנה. אפילו.
נאכלין חייב. ד"ד.
וכ"ק. חייבין.
ב מהלכות. כ"ד.
וכ"ק וכ"ק ובמסנה
מהלכות וכו' כ"כ רש"ט.

פרק ו א המוכר פירות. סתם ולא פירש לאכילה או לזריעה: אפילו זרע פשתן. לרובא קונים אותו לזריעה. מני למימר אינו לאכילה מכרתיו לחין הולכין בממון אחר הרוב: רבן שמעון בן גמליאל אומר וכו'. בגמ' מוקי כולה מתני' אליביה דרשב"ג וכו' ומכרתי וכו' קמני. אפילו זרע פשתן אינו חייב באחריותן. הא זרעוני גינה שאין נאכלין. חייב באחריותן. דברי רשב"ג. שרץ שמעון ב"ג אומר זרעוני גינה שאין נאכלין חייב באחריותן. דהוי מקח טעות דודאי לזריעה זכתינו: ב המקבל פירות. שקנה תבואה מחבירו. הלוקח מקבל עליו רובע טעפת לכל סאה. דרך תבואה בך ולא יותר: עשר מתולעות לכל מאה. דהיינו א' מעשר: קוסכות

י ב י תפארת ישראל י ב י

לאכילה: (ד) דודאי לזריעה קנינו והוה מקח טעות, אפילו לא ידע המוכר שזרעות כן [רל"ב כ']. מיהו בקנה ציאים וממלוא סחכות, נהגו שהמוכר פטור [שם י"ט: (ה) תבואה: (ו) הלוקח: (ז) לכל סאה תבואה שקנה מקבל עליו רובע הקב עשרורים וקס', דהיינו חלק כ"ד והוא שיעור כלאים (ככלאים פ"ב מ"א): (ח) היינו א' מ', ד"ד

ועושה חצר ע"פ הפתח.
יחזיקו מר ע"פ ט"ז

שנויי נוסחאות

מבגדן. כ"כ בגדן.
ואחד מימין. כ"כ
וכ"כ ומ"ט וכ"כ ומ"ט
ישנים אחד. וכו'.
אחד גם כ"כ.
מן השמאל. כ"כ וכו'.
משמאל; ד"כ משמאל
הפתח והכוון ארבע
ארבע אמות ורומן
שבעה ספחים ורחבן
ששה ספחים וזו רחב
וכ"כ ומ"ט ומ"ט ומ"ט
כ"כ זה רק כ"כ ולא לעיל
(ד"ס). על פי השטרה.
כ"כ ומ"ט ומ"ט ומ"ט
וכ"כ ומ"ט על פתח.
(וקובריה). כ"כ ומ"ט
וכ"כ ומ"ט ומ"ט ומ"ט
וכן ליתא בתפ"כ ד'
פינו ויוליג (כ"כ)
יושמיאל ונח"ל ונח"ל
המכ"כ (מכ"כ ומ"ט)
בגליון כ"כ ונושאת.
(אחת) כ"כ ואחת
בבאן; כ"כ לית.
לארבע. כ"כ וכו'.

ראשון לציון

ח ה"ב ד"ה ה"ב לפי
הסלע כ"ו אין המקבל מינו
לחזר ללא שם אמות
(באורך) ולרבע אמות
(ברוח) כ"ו. ו"ל שם אמות
ברוח ולרבע אמו' באורך.

לקיטום

העומת ומכילת התינו לז
ד"ן נש אמות וזה פסוק
נשתי ולא נשילי וז הגיה
הק"ט אלא כמו שכתבתי
לשטת דלתי חזר הארון
ע"כ וד"ה דכ"ל ע"כ
נחודש רש"ט דנכ"ט
שכח נש ר"ט שפי'
רש"ט דכ"ה ו"ל ו"ש מי
שפי' נש ר"ט שהארונות
היו עמוק כע"כ וז"ל
ארונות י"ן לתי חלל טפת
כ"ו וז"ל הכ"ו וכו' ע"כ
וע"כ בסמוך. (ש"ל):
ב"א אבר להרמ"ג
פ"ב וכו' כ"כ כ"כ ש"ט
הרמ"ג שם לאי בל"זות
שכ"ו הקבר מימי אלא
בל"זות ש"ט הקרה
וכ"כ הוא דכ"ה לתיים
קבר וכו' ו"ש כ"כ שם
והעומד ע"כ הארון טבור
מן הכורה וכו' אלא
דנעמוד ע"כ הארון ממש
קאמר ולא ע"כ הקבר

כדברי ת"ק שאין מקום פניו בזויות. אלא מדלקמן גבי אחד ממין הפתח וכו'. נראה לפרש דבדר' שמעון מפרשים נמי כפי' הרשב"ם שמפרש ארבעה מכאן וכו'. ארבע אמות לרוחב ארבע כוכין. ושלשה אמות לשלשה איריין. ושני חללי אמה לשני הזויות של אותו הכותל. ע"כ. וע' בסמוך. ועוד במשנה ד' פ"ט' דלהלות: ואחד מימין הפתח. מסקינן בגמ' שלא היו בלוחות כותל שיש בה הפתח. דאם כן היו תחת החצר ויהיו נדרסין מרגלי נושאי המטה וקובריה. שמושיבין שם המטה ומשתהין שם הרבה. אלא שהיו בשני הזויות שכנגד הפתח חלי סך ככותל זו וחלי סך ככותל זו. והיינו מימין הפתח כלומר בזויות שכנגד ימין הפתח. והיה שם בכל זוית פניו חלי אמה מזה. וחלי אמה מזה. שאלכסון לא יגיע לאמה. הלכך כדי שלא יהיו נוגעים השלשה כוכין זהדדי. היינו זה הסוך שבזויות. עם הסוך שבכותל מזה. ועם הסוך שבכותל מזה היה מעמיק כוך הזויות תחת הכוכין הללו שהיה כעין עילית

מכאן (ה) ושלשה מכנגדן (ו). ואחד מימין הפתח ואחד מן השמאל (ז). ועושה חצר על פי המערה (ח) שיש על שש כמלא המטה וקובריה (ט). ופותח לתוכה שתי מערות (י) אחת מכאן ואחת מכאן. רבי שמעון אומר ארבע לארבע רוחותיה (יא). רבן ישמעון בן גמליאל אומר הכל לפי הסלע (יב):

ותחתית ולפיכך עושה כן בזויות. שכל מה שנכנס הכוך שבק"ק בקרקע מתרחק מן הכוכין שמכאן ומכאן הרבה. וזו היא הגזירה ואי בעית אימא שאלו שבזויות לא היה מעמיק. אבל עושה אותן קלרים לתת שם נפלים. וכיון דקלר הוא אינו מוסיף כל כך לטור גדול שבגדו. אלא שהוא משהו כותל בזויות: ועושה חצר על פי המערה בין המוכר וכו' בין המקבל וכו' לר"ך לעשות חצר למעלה על פי המערה מוקם פניו שם על שם. הרשב"ם: כמלא המטה וקובריה. כלומר נושאי המטה. הרשב"ם. ועיין מ"ט במשנה ג' פרק בתרא דנזיר: ופותרת לתוכה שתי מערות. הך מערה דלעיל. ועוד מערה אחרת כנגדה. דהוה ליה ב' מערות בין הכל לחצר. ובכל אחת יש בה ח' כוכין. ועכשיו יוכלו נושאי המטה ללכת מכאן ומכאן מן הגדרין שאין שם מערה לחצר. ולא יהיו דורסים על גבי המערות. וליכא לפרושי ופותרת לתוכה ב' מערות. כד מהך דלעיל. דהוה ליה ג'. דהא פריקין בגמ' ד' מערות לר' שמעון וכו' ואי איתא וכו' והא דתני לעיל מערה ואחר כך חצר. ואחר כך מערה שני שכנגדה. דהיינו ליתת עושה חצר ופותרת לחופה שני מערות וכו' והלא אין קרוי חצר אלא דבר שהוא כניסת בית או כניסת מערה שני שכנגדה. דהיינו ליתת עושה חצר ופותרת לחופה שני מערות וכו' והנה המגיד ב"ע. וכתב הר"ם דנראה לו שסבור הרמב"ם דליתא אלא לר"ם ולא קיימא לן כוותיה. ע"כ. ונראה עליו פעמים ש"כ עד בספרו ב"י סוף סי' ר"ו. ומתחילה דהייך אפשר לומר דלרבי שמעון היא. דזהירא הן בה רבי שמעון אומר ד' לר' רוחותיה ואם רלה לומר דתני תנאי חלוציה דר' שמעון. זה היה דוחק ללא לורך כיון דר"ם בדיחא פליג בספ"א לנאי נפקא מינה לא חמריין דהחלת הספ"א אלא לתנאי קמא: אהתא מכאן ואחת מכאן. ורחב המערה כנגד החצר ולא ארבע. אעפ"י שאורך המערה שם ככל אחת מגדי החצר. והבי מפורש במ"ג פרק בתרא דנזיר: רבי שמעון אומר ארבע לארבע רוחותיה. ואותן הכוכין שהם בשתי המקלעות. כגון הראשונה שבמערה המזרחית ככותל דרומית שנמשכת ארבע אמות באורך למזרח ממלא לדרום. וזו שהיא ראשונה במערה הדרומית ככותל מזרחית שנמשכת ד' אמות באורך למזרח ממלא שכל אחד נכנס בתוך של חצירו. וכן לכל שתי המערות הסמוכות זו לזו אלא שמעמיקן שם. זה החת זה. אי נמי שעושה אותן כוכין קלרים לנפלים כדלעיל. גמרא: וזו היא הגזירה: ארבע לארבע רוחותיה. ואין לחוש לדריסת נושאי המטה כדחיישינן בחצר כמו שכתבתי בדבור ואחר מימין הפתח וכו' דהכא ליתא הילוך אלא לפי שעה. להביא המטה לחצר וליכא למקפד. הרשב"ם. וכתבו החוססות שר"ך לדקדק ה"ך יורדים מחצר למערה שאם היה חצר משפיל והולך במקום שנכנסים לארבע מערות של ארבע רוחותיה אם כן לא היה ראוי להשתמש מטה וקובריה. אלא ודאי החצר היה שם על שם שיה ודרך הסולם היו יורדין מן החצר למערה. או מדרות היה מן החצר למערה:

י כ י תפארת ישראל י כ י

המערה, אמה וחלי, ובין הב' קברי' שבכותל שכנגד הפתח ב' אמות (ר"י): (ג) ממלא בין קבר לקבר אמה ושלש: (ד) דאם בין קבר לקבר אמה ומחצה: (ה) ר"ל ב' הזויות שבכותל שכנגד הפתח: (ו) בין שהוא מוכר, או שקבל לעשות קברות: (ז) נושאי המטה: שהארון נחזקו ועיין שם בהשגות וממלא כדכתיבו ודברי מן הכ"ט שם החזונים וכו' כדברי הק"ט וכדומה דהיינו דלשטתיה לכל הדבר פסוק כדכתיבנו ע"כ. ואיני רואה ממש בדברים אלו ארבעה מדומה לו דהיינו היה שטעם ח"מ דלאו משום שהארון קבור תחת הקרקע איננו נרע מלפני עומד ע"כ הארון ממש והלא מחצר שפנת הרמב"ם שהארון אין לו דין קבר ושלא יש בין כיסוי והארון והמת נוכח ע"כ חז"ן כפי העומת א"כ כשנחזק זה הארון חזק הקבר חזק על ג' דהמת כחוכו מעולם לא ירדה עומתה לקבר כלל כיון שכיפוי הארון חזק והוא כליטו אין שם מת כלל ומכילת התינו לקבר זו עומתה דין פ"ט ולא ידעתי מהו זה ר"היה שיהיה מן ההשגות ומי לא ידע שלהרמב"ם ין לו עושה אמת בכל זה כמובאר שם בדבריו ומה נפק הרי רש"י משהו היות הארונות שהיו עמוק כוכין כ"כ לעיל שפי' הרשב"א בשמו וכו' ע"כ (הק' עליו ששאר המ"ט לא סי' כן אלא נגדא אנכרל קרניות וס"ל להרמב"ם סוף דבר האמת כ"כ ה"י ע"כ ודבריו אינם נכונים כפי' ח"כ' אלא אי במת שנקבר בלא ארון או ליתא פ"ט בין במת לכיסוי הארון וקשטת הוא שם מן הבי"ט ה"ט והוא האמת. (ש"ס): ב"א א"ך על פי שפ"י וכו' היינו דהכא כ"כ ג"כ נש אמות י" ו"ל י"ה כו שיהיה זה הבנין על ע"כ העומתה ולא יהיה המת בארון עד כ"היה שם חלל ע"כ. ומה הנין ה"י ע"כ ד"ס' שאם היה המת בארון ויש שם חלל ע"כ אין דיו כמ"ט אמות אלא כ"ט דמשתא כל כ"כיו וא"כ וכו' כשעת החוס' דהכא ודלא כדבריו שכתבו ונע"ך בהורמנותיה דמר שיש לפרש להיפך כמובאר ע"כ ד"ס' ולא יהיה המת בארון וכו' שיהיה בארון ויש שם פ"ט אינו עומת כלל אלא יש לו עומת כ"כ דבריו מפסימים לתנאי. (ש"ס):